

Budapesti politikai áttekintés

Pártok és jelöltek helyzete a fővárosban az önkormányzati választások előtt

A REPUBLIKON INTÉZET ELEMZÉSE

2024. március

- A Republikon Intézet legutóbbi budapesti kutatásában azt vizsgáltuk, milyen támogatottsággal rendelkeznek a pártok Budapesten, milyen mandátumeloszlásra számíthatnak a Fővárosi Közgyűlésben külön-külön indulásuk esetén, hogyan alakulhat a főpolgármester-jelölti küzdelem, illetve hogyan ítélik meg a választók az LMP-t, amely Vitézy Dávid személyében kihívót állíthat Karácsony Gergellyel szemben.
- Bár a pártok erősorrendje a fővárosban sok helyen megegyezik az országos eredményekkel, a Fidesz előnye jóval kisebb az ellenzéki pártokkal szemben. Szélsőjobboldali pártként nem meglepő módon a Mi Hazánk számottevően gyengébb Budapesten mint azon kívül, míg a Párbeszéd helyzete éppen fordított: az országos eredményéhez képest látványosan jobban szerepelhet a párt a fővárosban.
- A felmérés szerint ugyan a Fidesz-KDNP küldhetné a legtöbb képviselőt a Fővárosi Közgyűlésbe, még a Mi Hazánkkal együtt sem lenne meg a többsége; ezzel szemben az ellenzéknek inkább a Kétfarkú Kutya Párttal való együttműködés okozhatna gondot, amire pedig szüksége volna, hiszen az MKKP-é lehet a harmadik legnépesebb frakció a Közgyűlésben.
- A felmérés pontosságát erősen torzíthatja ugyan, hogy még nem tudjuk, ki lesz a kormánypártok főpolgármester-jelöltje, sem azt, hogy Vitézy Dávid indul-e akár az LMP, akár más jelöltjeként a fővárosban, mégis elmondható, hogy Karácsony Gergely magabiztosan vezet Budapesten. Vitézy számottevően rosszabbul szerepelne, ha fideszes jelölt is indulna a versenyben, mintha nem, ami arra enged következtetni, hogy Vitézy potenciális szavazóinak egy jelentős része a kormánypártok támogatói közül kerülne ki még akkor is, ha az LMP jelöltjeként szerepelne a szavazólapon.
- A budapestiek jelenleg az LMP-t közelebb érzik a kormányhoz, mint az ellenzékhez, amiben közrejátszik, hogy a fideszes kötődésű Vitézyt indítanák főpolgármester-jelöltként, és az is, hogy a párt az utóbbi hónapokban többször is hevesen bírálta korábbi szövetségeseit.

Miután 2023 decemberében az Országgyűlés megszavazta a választási törvény Mi Hazánk által kezdeményezett – de több szempontból is a Fidesznek kedvező – módosítását, visszaállítva a listás választási rendszert Budapesten, hirtelen a politikai figyelem középpontjába került az ellenzéki pártok (elsősorban a Demokratikus Koalíció, a Momentum, az MSZP és a Párbeszéd) helyzete és lehetséges együttműködési stratégiái a fővárosban.

Ennek tükrében érdekesnek tartottuk megvizsgálni, milyen támogatottsággal rendelkeznek jelenleg a pártok Budapesten, illetve milyen mandátumarányokra számíthatnának a Fővárosi Közgyűlésben külön-külön indulásuk esetén¹. Külön figyelmet fordítottunk az LMP megítélésére, hiszen Ungár Péter pártja az utóbbi hónapokban erősen szembehelyezkedett 2022-es szövetségeseivel, és komoly esély van rá, hogy Vitézy Dávid személyében saját kihívót is állít Karácsony Gergellyel szemben.

Kutatásunkban a már bejelentett és a lehetséges főpolgármester-jelöltek versenyének jelenlegi állását is felmértük, különös tekintettel arra, hogyan befolyásolná a küzdelmet egy kormánypárti induló ringbe szállása. Az természetesen biztosra vehető, hogy a Fidesz-KDNP állít jelöltet Budapesten, az viszont érdekes és vizsgálatra érdemes, hogy mely jelöltektől veheti el a legtöbb szavazatot egy kormánypárti főpolgármester-aspiráns.

¹ Módszertan: A kutatás 800 fő telefonos megkérdezésével készült 2024. február 21-23. között. A kutatás nem, életkor és iskolai végzettség szerint reprezentatív Budapest felnőtt lakosságára. Hibahatár: +/-3,5%

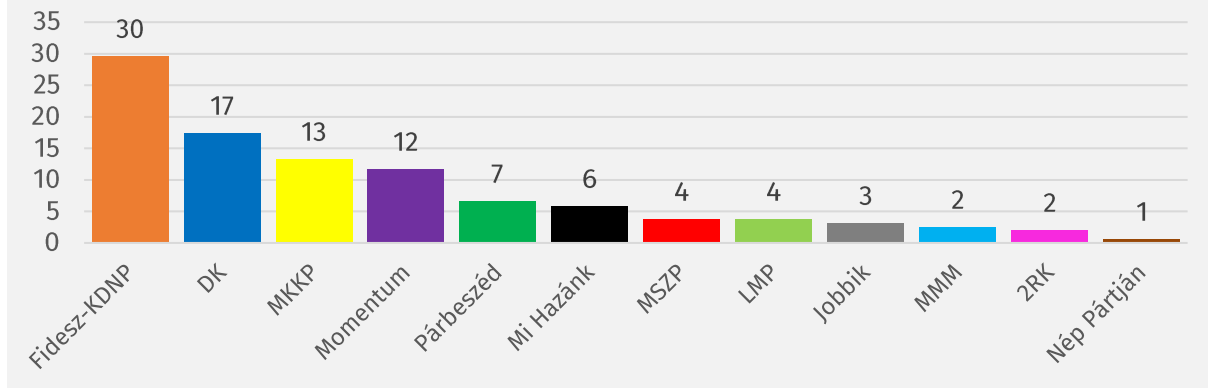
EREDMÉNYEK

Ismerve a Budapesten korábban készült hasonló kutatások eredményeit nem meglepő, hogy a bizonytalanok aránya a fővárosban jóval alatta marad az országos átlagnak, mindössze 11%. A budapestiek politikailag jóval aktívabbak, elkötelezettebbek, ez azonban nem jelenti azt, hogy az országos felmérésekhez képest alapvetően eltérő sorrend látszana kialakulni a pártok fővárosi rangsorában. Budapesten is a Fidesz-KDNP a legnagyobb támogatottságú párt, 26%-os támogatottsággal a teljes népesség, és 30%-os támogatottsággal a pártválasztók körében, második helyen pedig a Demokratikus Koalíció áll 15, illetve 17%-kal. Az viszont már látványos különbség az országos kutatásokhoz képest, hogy a Mi Hazánk helyett a Magyar Kétfarkú Kutya Párt szerepel a harmadik helyen (12, illetve 13%-kal a teljes népesség, illetve a pártválasztók körében), míg a szélsőjobboldali formáció csak a hatodik a sorban, 5 illetve 6%-os eredménnyel. Az MKKP-t szorosan követi a Momentum 10 illetve 12%-kal, rajtuk kívül pedig csak a Párbeszéd éri el a bejutási küszöböt, 6%-kal a teljes népesség, 7-tel a pártválasztók között.

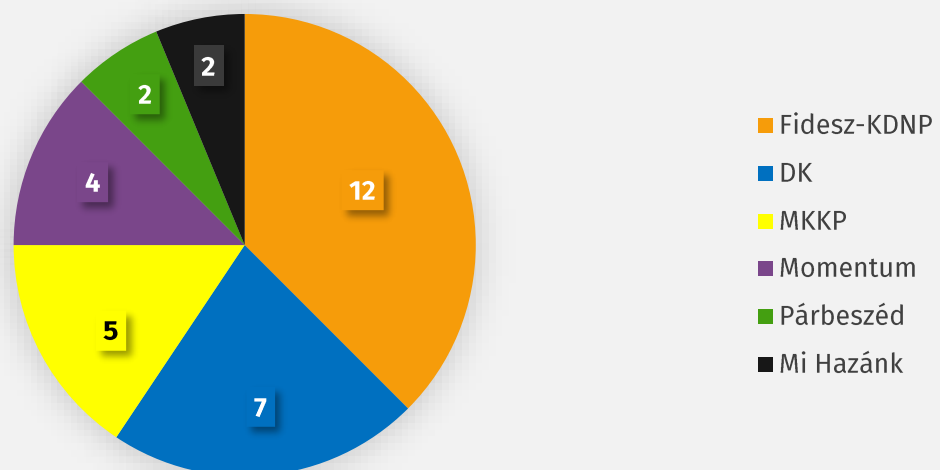
Az MSZP és az LMP támogatottsága szinte teljesen megegyező: 3-3 illetve 4-4% szavazna a fővárosban a két párt listájára, ha önállóan indulnának a választáson. A két párt az 5%-os küszöb határán egyensúlyoz, de a szocialisták esetében érdemes megjegyeznünk, hogy országos szinten nagyobb tartalékaik lehetnek, mint az LMP-nek, így összességében jobbnak tűnik a helyzetük. Bár még mindig hibahatáron belül vannak a bejutási küszöbhez képest, a Jobbik (3-3%), a Mindenki Magyarországa Néppárt (2-2%) és a Második Reformkor (2-2%) számára jelenleg igen távolinak tűnik a fővárosi közgyűlés, a Nép Pártjának (1-1%) pedig egyenesen kisebb csodára volna szüksége ahhoz, hogy képviselőt delegálhasson a testületbe. Az utolsó három helyen álló párt nagy valószínűséggel listát sem fog tudni állítani a fővárosban, hiszen ahhoz vagy egy főpolgármester-jelöltet, vagy három kerületi polgármester-jelöltet kellene indítaniuk, és erre jelenleg nem látszik esély.

Pártok támogatottsága a fővárosban (önkormányzati választás, pártválasztók %)

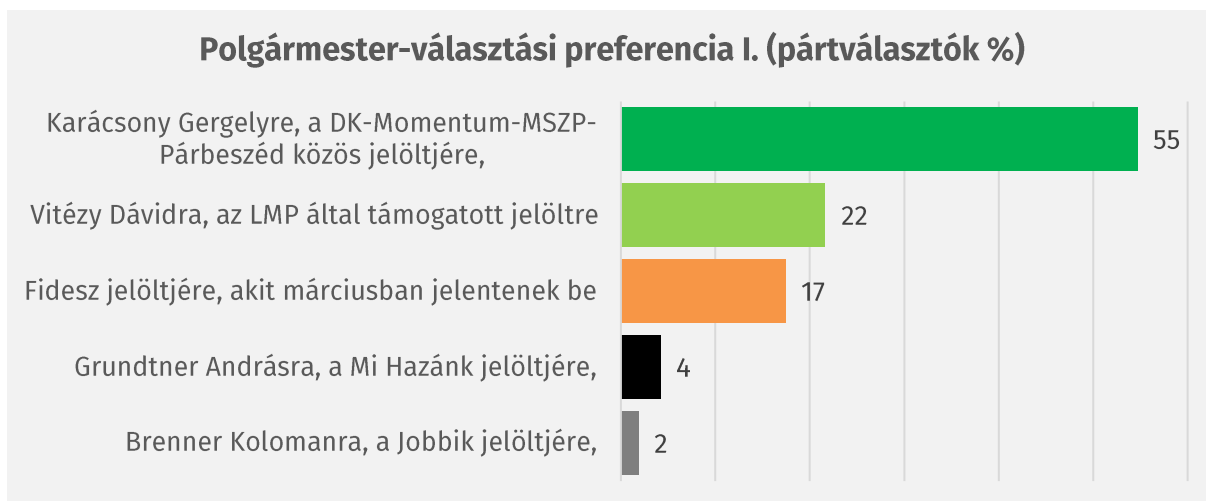
Az ellenzéken belül a legnagyobb eltérés az országos felmérések jellemző számaihoz képest a Mi Hazánk és a Párbeszéd eredményeiben mutatkozik, ami alapján elmondható, hogy a Mi Hazánk az egyik „legvidékibb” (a Fidesz-KDNP mellett, amelynek budapesti eredményei szintén jócskán elmaradnak az országosaktól), a Párbeszéd pedig az egyik „legbudapestibb” ellenzéki párt. Az, hogy a szélsőjobb a multikulturális, urbánus, és általában a vidék nagyrésznél jobb egzisztenciális helyzetben lévő Budapesten alulteljesít, megfelel a történelmi trendeknek, így nem nevezhető váratlannak. A Párbeszéd helyzete érdekesebb: a párt több mint kétszer olyan jól szerepelt a fővárosban, mint a Republikon Intézet februári országos pártpreferencia-kutatásában, ami – a főváros általános ellenzéki beállítottságán túl – kétféleképpen is magyarázható. Egyrészt a Párbeszéd legismertebb arca Karácsony Gergely, Budapest főpolgármestere, aki évek óta az ellenzék legnépszerűbb politikusa, így jelentősen tudja növelni pártja népszerűségét is a fővárosban. Másrészt pedig a Karácsony által is generált viszonylag magas támogatottság önmagát erősíti: miután a Párbeszédnek jó esélye mutatkozik akár önállóan is mandátumot szerezni a közgyűlésben, a választók kevésbé gondolják úgy, hogy elvesztegetnék szavazatukat, ha a pártra voksolnának.

Mandátumok eloszlása a Fővárosi Közgyűlésben

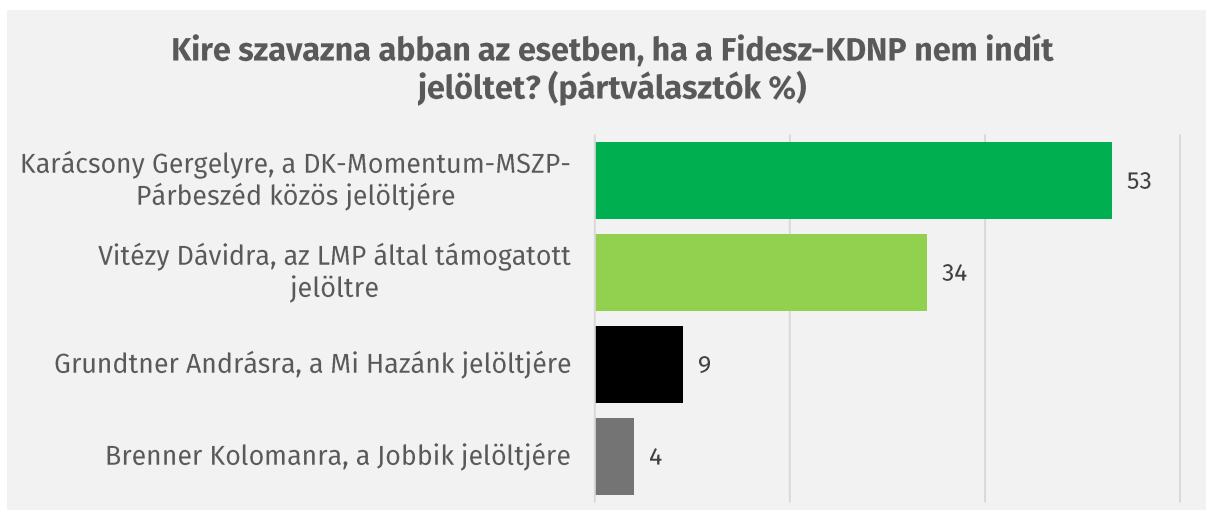

A kutatás eredményei alapján, ha most vasárnap tartanák az önkormányzati választásokat, és minden párt külön listát indítana, hat párt alakíthatna frakciót a Fővárosi Közgyűlésben: a Fidesz-KDNP, a DK, az MKKP, a Momentum, a már említett Párbeszéd és a Mi Hazánk. Bár a legtöbb képviselőt a kormánypártok delegálnák, messze volnának attól, hogy többségek szerezzenek Budapesten, és ami talán még fontosabb: a Mi Hazánk képviselőivel együtt is kisebbségben volnának a közgyűlésben, ami megfosztaná a Mi Hazánkat attól a lehetőségtől, hogy a „mérleg nyelvéként” valós súlyánál nagyobb befolyásra tegyen szert. A fenti helyzetben sokkal inkább az MKKP okozhatja fejtörést a 2022-es ellenzéki együttműködés három bejutó pártja számára: a Kutyapárt a harmadik legnagyobb frakcióval rendelkezne a fővárosban, így számos esetben szükség volna a képviselőik szavazataira. Az MKKP azonban nem része a „hagyományos” fővárosi ellenzéknek, hiányoznak az elmúlt évek közös tapasztalatai, ráadásul az MKKP kiszámíthatatlansága igencsak megnehezítheti bevonásukat a döntéshozatalba.

Az ellenzék számára jó hír, hogy az adatok alapján úgy fest, Karácsony Gergely nagyon magabiztosan vezet Budapesten, és nem kell aggódnia sem a Fidesz jelöltje, sem Vitézy Dávid miatt – igaz, ebben a kérdésben a felmérés eredményei valamelyest csalókák, amit bele kell kalkulálni a következtetéseinkbe is. Mivel a Fidesz-KDNP még mindig nem jelentette be, kit indít a főpolgármesteri posztért, kutatásunkban név nélkül kérdeztünk rá a kormánypárti jelölt támogatottságára, ez pedig jó eséllyel rosszabb eredményt hozott a számára, mintha egy ismert, hivatalosan is bejelentett, hús-vér jelölt helyzetét vizsgáltuk volna.

Vitézy Dávid esetében érdekes módon fordított a helyzet, hiszen ő maga ismert ugyan, de egyelőre nem biztos, hogy el fog indulni a választáson, és azt sem tudhatjuk, hogy ha végül elindul, akkor kinek a jelöltjeként – bár a legvalószínűbb forgatókönyvnek jelenleg az tűnik, hogy az LMP főpolgármester-jelöltje lesz. A körülmények természetesen Vitézy alulmérését is okozhatják, hiszen kevésbé tűnik Karácsony valódi kihívójának, amíg senki sem hivatkozik rá jelöltként, amíg nem tűnik fel kampányeseményeken, amíg nem teszi egyértelművé, hogy ambicionálja a főpolgármesteri széket. Mindezekkel együtt Karácsony fölénye tetemesnek mondható.

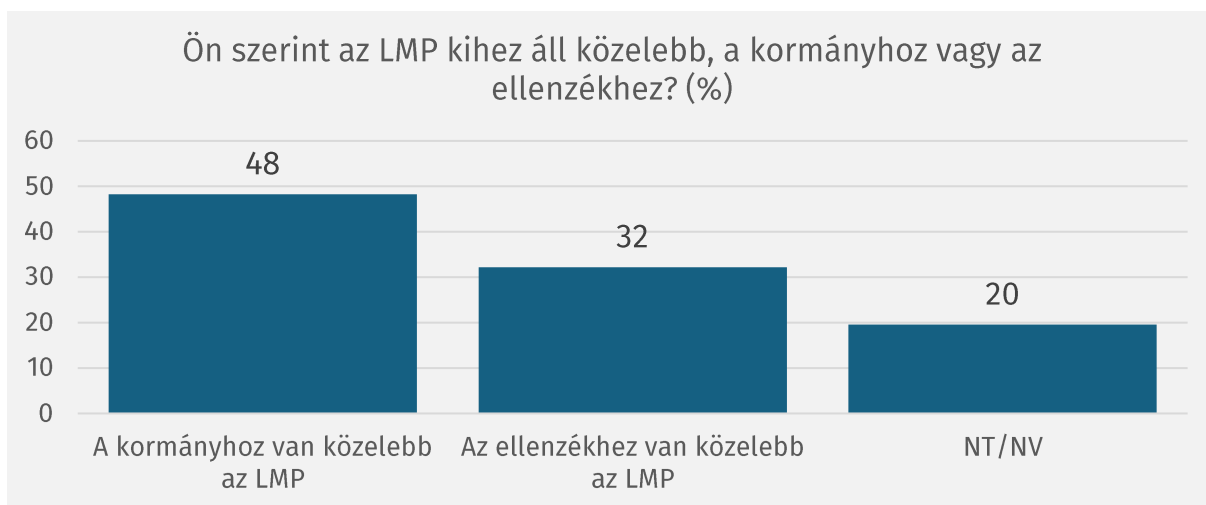
A fenti két ábra adatait összehasonlítva érdekes következtetésre juthatunk a tekintetben, hogy mely pártok jelöltjeinek szavazói között mutatkozik valamelyes átfedés. Kormánypárti jelölt hiányában Karácsony Gergely 53, Vitézy Dávid 34, Grundtner András 9, Brenner Koloman pedig 4%-át szerezhetné meg a fővárosi szavazatoknak. Ha azonban a Fidesz-KDNP jelöltet állít Budapesten (ahogyan minden bizonnyal rövidesen fog is), akkor Karácsony 55, Vitézy 22, Grundtner 4, Brenner pedig 2%-ot kapna a fideszes induló 17%-ával szemben. Tehát amíg a jelenlegi főpolgármester minimálisan akár még jobban is szerepelhet, ha van kormánypárti jelölt, hiszen az ellenzéki szavazók egy része a Fidesszel szemben könnyebben mobilizálódik, az összes többi főpolgármester-aspiráns szavazatokat veszíthet ugyanabban a helyzetben.

Brenner Koloman szavazóinak egy részéről elképzelhető, hogy a kormánypártok jelöltjével szemben Karácsony mögé állnak be; bár már eltelt két év az országgyűlési választások óta, bizonyára akadnak Jobbik szavazók, akik nem felejtették el, hogy nem is olyan rég még egy olyan pártszövetséget támogattak, amelynek kis híján Karácsony lett a miniszterelnök-jelöltje; a Fidesz-KDNP jelöltjével szemben Karácsonyt támogatni nem tűnik elképzelhetetlennek a számukra.

Grundtner András potenciális szavazóinak akár a fele is átpártolhat egy kormánypárti jelölthöz: a Fidesz és a Mi Hazánk közti rés közel sem átugorhatatlan, ráadásul a Karácsonyt évek óta támadó fideszes hangok gyakran épp a budapesti közállapotok tematikája mentén kritizálják a főpolgármestert, amelyek nagyon jól rezonálnak a Mi Hazánk rendpárti szavazói között is.

Különösen figyelemre méltó, hogy Vitézy Dávid 12 százalékponttal gyengébb eredményre számíthatna, ha kormánypárti versenytársa is akadna, mint ha nem. Ebből az a következtetés vonható le, hogy Vitézy nagyszámú fideszes szavazó „B-opciója” volna arra az esetre, ha a kormánypártok nem indítanának jelöltet, és még úgyszólván hajlandóak volnának a volt közlekedési államtitkárt és BKK vezért támogatni, hogy egy ellenzéki párt jelöltjeként szerepel a szavazólapon.

Miután az LMP az utóbbi hónapokban látványosan eltávolodott korábbi ellenzéki szövetségeseitől, kutatásunkban arra is rákérdeztünk, a kormányhoz, vagy az ellenzékhez áll-e közelebb Ungár Péter pártja a fővárosi választók szerint.

Az eredmények alapján jelentős, 16 százalékpontos többségben vannak azok, akik szerint jelenleg az LMP és a kormány közti távolság kisebb, mint az LMP és az ellenzék többi pártja közötti. Hogy e mögött a percepció mögött elsősorban az áll-e, hogy az LMP a Fideszhez szorosan kötődő Vitézy Dávidot készül indítani Budapesten, ráadásul a négy ellenzéki párt által közösen támogatott Karácsony Gergellyel szemben, vagy az, hogy az utóbbi időben a párt igen erősen kritizálja egykori szövetségeseit, a felmérésből nem derül ki, de a legvalószínűbb az, hogy a két tényező egyszerre, egymást erősítve alakítja a választók pártról alkotott képét.